

Θράκ. Λέσβ. Πελοπν. (Λακων.) Συνών. ἀνακάρω-
μα 1, ἀναλαμπή 5, ἀναλαμπίδι, ἀναμμα 4, ἀφτρί-
δι 2, ἀφτρίν 2, προσάναμμα, προσαψίδι, συνά-
ναμμα. 2) Καπνοδόχος Α.Ρουμेल. (Στενήμαχ. Φιλιπ-
πούπ.) Θράκ. (Σαρεκκλ. Σιρέντζ. Σκοπ.) Προπ. (Ἀρτάκ.
Πάνορμ.): Παροιμ. Ἰπὲ κάθε ἀφτρίγια 'π' ἓνα 'π' ἓνα λο-
γιῶ καπνὸς βγαίῃ (κάθε σπίτι, κάθε οἰκογένεια ἔχει τὰ βά-
σανά της) Σαρεκκλ. 3) Ἑστία Α.Ρουμελ. (Καρ. Φι-
λιπούπ.)

ἀφτριάζομαι Κάρπ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἄφτρα.

Πάσχω ἄφθαν, γεμίζω ἀπὸ ἄφτρες.

ἀφτρίδι τό, Πελοπν. (Λακων.) 'φτρίδ' Λέσβ. Μα-
κεδ. (Χαλκιδ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀφτρίν καὶ τῆς καταλ. -ίδι.

1) Ἑλλύχνιον Λέσβ. Συνών. ἀφτρίν 1, φιλίλι.

2) Ἀφτρα 1 β, ὁ ἰδ., Πελοπν. (Λακων.) 3) Τὸ μέ-
ρος τοῦ πυροβόλου ὅπλου ἀπόπου παίρνει φωτιά Πελοπν.
(Λακων.) 4) Μεταφ. μικρὸν τεμάχιον θραυομένου πράγ-
ματος Μακεδ. (Χαλκιδ.)

ἀφτρίν τό, Κύπρ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Χαλδ.) κ.ά.
ἀφτρί Ἀπουλ. (Καλημ.) 'φτρίν Κύπρ. 'φτρί Α.Ρουμελ.
(Φιλιπούπ.) — Λεξ. Βυζ. 'φτρί Θράκ. (Ἐπιβάτ.) Κά-
λυμν. κ.ά. — Λεξ. Βυζ.

Ἐκ τοῦ μεταγν. οὐσ. ἀπτρίον.

1) Ἀφτρίδι 1, ὁ ἰδ., Ἀπουλ. (Καλημ.) 2) Ἀφτρα 1 β,
ὁ ἰδ., Α.Ρουμελ. (Φιλιπούπ.) 3) Φλόξ, λάμπις Πόντ.
(Κερασ.): Τ' ὀμμάτ' 'τ' ἀφτρία ὀμᾶζουν ἢ ἄμον ἀφτρία λάμ-
πουν. 4) Τὸ σωληνοειδὲς τοῦ λύχνου διὰ τοῦ ὁποίου
διαπεράται τὸ ἐλλύχνιον Κάλυμν. Κύπρ. 5) Τὸ ὑποβα-
στάζον εἰς τὰς κανδήλας τὴν θρυαλλίδα Θράκ. (Ἐπιβάτ.)
— Λεξ. Βυζ. Συνών. καντηλήθρα.

ἄφτυστος ἐπίθ. σύνηθ. ἄφτυτος Χίος.

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἐπίθ. ἀπτυστος.

Ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον δὲν ἔπτυσέ τις: Φρ. Φτυσμένο ἢ
ἄφτυστο (ἐπὶ τῶν παιδιῶν, ὅταν πρόκειται νὰ ἀποκτηθῇ
εὐνοϊκωτέρα τις θέσις, λαμβάνει εἰς τῶν παιζόντων μικρὸν
ὄστρακον ἢ λίθον καὶ πτύει εἰς τὴν ἐτέραν πλευράν, ἔπειτα
ἐρωτᾷ φτυσμένο ἢ ἄφτυστο καὶ τὸν ρίπτει πρὸς τὰ ἄνω
περιστροφικῶς, κερδίζει δὲ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος ἐδέχθη τὴν
ὄψιν, τὴν ὁποίαν θὰ ἐμφανίσῃ τὸ ὄστρακον ἢ ὁ λίθος πε-
σὼν εἰς τὴν γῆν).

ἄφτω Ἀμοργ. Ἄνδρ. Βιθυν. Θράκ. Ἰων. (Κρήν.) Κα-
λαβρ. (Γαλλικ. Ροχούδ.) Καπ. (Ἀραβάν. Σινασσ. Φερτ.)
Κάρπ. Κίμωλ. Κρήτ. Κύθν. Κύπρ. Μεγίστ. Μύκ. Νάξ. (Ἀ-
πύρανθ. Βόθρ. Γαλανᾶδ. Δαμαρ. Ἐγκαρ. Τρίποδ. κ.ά.)
Νίσυρ. Πάρ. Πόντ. (Ἀμισ. Κερασ. Κοτύωρ. Οἶν. Ὁφ.
Σάντ. Τραπ. Χαλδ.) Ρόδ. Σέριφ. Σίφν. Σύρ. Χίος κ.ά.
ἄφτου Λυκ. (Λιβύσσ.) ἄφκω Κύπρ. ἄβου Ἰμβρ. ἄ-
βγω Ἰκαρ. ἄφω Θράκ. (Στέρν.) ἄθτω Καλαβρ. (Κον-
τοφ.) ἄστω Καλαβρ. (Μπόβ.) γάφτω Καπ. (Οὔλαγ.)
γάφτω Ρόδ. ἡφτω Καπ. (Ἀνακ.) ἔφτω Κῶς Προπ.
(Κύζ.) Ρόδ. Σύμ. Τήλ. ἀφτέν-νω Κύπρ. Ρόδ. ἀφτίνω
Πόντ. (Κοτύωρ.) Παρατ. ἄφτιδκα Καπ. (Ἀξ. Ἀραβάν.)
ἡφτισκα Καπ. (Ἀνακ. Σινασσ. Φερτ.) Ἄορ. ἡψα Θήρ.
Ἰων. (Κρήν.) Καπ. (Ἀνακ. Ἀξ. Ἀραβάν. Φάρας.) Κάρπ.
Κίμωλ. Κρήτ. Μεγίστ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σέριφ. Σίφν.
Χίος κ.ά. ἡψᾶ Πάρ. (Λεῦκ.) ἡψα Πόντ. (Ἀμισ. Οἶν.)
ἡψησα Ἰκαρ. ἔψα Πόντ. (Ὁφ.) ἔψα Πόντ. (Κερασ.)

Κοτύωρ. Τραπ. Χαλδ.) ἔψα Καπ. (Οὔλαγ.) ἄψα
Καπ. (Φερτ.) Κύπρ. Προστ. ἄψε κοιν. Μετοχ. ἀφτού-
μενος Ἄνδρ. Ἀστυπ. Θήρ. Ἰων. (Κρήν.) Κάσ. Κρήτ. Κύπρ.
Μύκ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Ρόδ. Σίφν. Σύμ. Χίος κ.ά. ἀ-
φτούμινους Λέσβ. Λυκ. (Λιβύσσ.) γαφτούμενος Ρόδ. ἐφτού-
μενος Ρόδ. ἀφτωμένος Κάρπ. Κρήτ. ἀφτεμένος Πόντ.
(Κερασ.) ἀφτήμενος Μεγίστ. ἀφτημένος Λυκ. (Λιβύσσ.)
ἀφμένος Πόντ. (Κερασ. Τραπ. Χαλδ.) ἀπμένος Καπ.
(Φάρας.) ἀμμένος Νάξ. (Γαλανᾶδ.) Ρόδ. ἀσμένο Κα-
λαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ ἀρχ. ἄπτω. Ὁ παρατ. ἡφτισκα εἶναι τοῦ
ρ. *ἀφτίσκω. Ἡ μετοχ. ἀφτούμενος καὶ μεσν.

Α) Μετβ. 1) Ἄπτω, ἀνάπτω ἐνθ' ἄν.: Ἀφτω τὸ
καντήλι - τὸ τσιγάρο - τὸ φούρνο - τὸ φῶς - τὴ φωτιά κττ. πολ-
λαχ. Ν' ἀφτωθῇ φέξι (ν' ἀναφθῇ φῶς) Κρήτ. Τὰ ξερά ξύλα
καλὰ ἀφκουνταν (ἀνάπτονται) Χαλδ. Ἀφτω τὴν ἐκκλησιᾶ
- τὴν Παναγιᾶ κττ. (βραχυλ. ἀντὶ τὰ καντήλια τῆς ἐκκλησιᾶς,
τῆς Παναγιᾶς) Κύθν. Σίφν. Ἀφτούμενος φούρνος, ἀφτού-
μενη φωτιά, ἀφτούμενο κερί, ἀφτούμενα κάρβουνα κττ. Ἄνδρ.
Θήρ. Κρήτ. Ρόδ. Σίφν. Χίος κ.ά. Ἀφμένον ἄνιμον Τραπ.
Γαφτούμενη φωτιά Ρόδ. || Φρ. Ἀψε σβῆσε (τάχιστα, ἦτοι
ὅσος χρόνος χρειάζεται διὰ νὰ ἀνάψῃ καὶ νὰ σβῆσῃ πυ-
ρεῖον, κερί, λάμπα κττ., οἶον: ἄψε σβῆσε ἔφαγε - πῆγε
κ' ἦρθε - ἔκαμε τοῖς δουλειῶς του κττ.) κοιν. Ὡσπου νὰ πῆς
ἄψε σβῆσε (συνών. τῇ προηγουμένῃ) σύνηθ. Ἀψον, σβῆσον,
κόψον, ράψον (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Χαλδ. Ἀψε σβῆσε
(ἄνω κάτω, φύρδην μίγδην, οἶον: τὰ κάνω ἄψε σβῆσε) Ρόδ.
Ἀψε κάμε ἢ ἀπλῶς ἄψε (κάμε ταχέως) Νάξ. (Τρίποδ. κ.ά.)
Ἀψε (παράγγελμα τῶν ἀλιέων δι' ἀνάμμα τῶν ἀλιευτικῶν
φανῶν) Βιθυν. Ἀψε κερί νὰ βρῆς τὸ τσιαφοκέρι (ἐπὶ τῶν
ἀδυνάτων) Σύμ. Ἦψεν τὰ καντήλια του (ἐπὶ τοῦ μεθύον-
τος) Κάρπ. Τὰ 'χει ἀφτωμένα (ἐνν. τὰ καντήλια, συνών. τῇ
προηγουμένῃ) Κρήτ. || Παροιμ. Σ' τὸν ἄγρον γάψε ἔναν κερί,
'ς τὸ δαίμοναν ὅσα μπορεῖς (πρέπει νὰ προφυλαττώμεθα
πρὸ παντὸς ἀπὸ τοὺς κακοὺς) Ρόδ. Οὐλ' ποῖος ἄφτ'νε 'κὶ
μαρεῦ'νε (ὅλοι ποῦ ἀνάπτουν δὲν μαγειρεύουν, ἦτοι ὅλοι
ποῦ ἐπιχειροῦν τι δὲν εἶναι καὶ ἐξίσου ἱκανοὶ νὰ τὸ κατορ-
θώσουν) Χαλδ. Καὶ ἀμτβ. ἐκπέμπω φλόγα, καίομαι, εἰμαι
ἀναμμένος ἐνθ' ἄν.: Ἀφτει ὁ φούρνος - ἡ καντήλα - τὸ κερί
- ἡ φωτιά κττ. πολλαχ. Ἀφκει ἡ ἀφτέν-νει τὸ λαμπρὸν - τὸ
λυχνάριον κττ. Κύπρ. Ἀφει καὶ σβάει Στέρν. || Φρ. Μέρα με-
σημέρι κι ἄφτει κι ὁ λύχνος (ἐπὶ πράγματος προδήλου)
Κρήτ. Ἀψε, ἦλε, καὶ μὴ λάψης (ἐπὶ κάλλους ἀνυπερβλήτου)
Θήρ. Ἦψε κ' ἔσβησε (ὠργίσθη καὶ κατεπραύνθη) Ρόδ.
Ἦψεν κ' ἡκαψεν (ἐπὶ τρικυμίας) Κάρπ. Ἦσαν οἱ πονδῆς
της (ἐπὶ γυναικὸς ἀσχολουμένης ἀκουράστως κατὰ τὴν ὑπο-
δοχὴν οἰκείων) αὐτόθ. Ἦψεν του (ἀπροσδοκῆτως ὠφελήθη,
συνών. φρ. τοῦ 'φεξε) Χίος Ἀψεν τὸ ἔλαβεν (ὠργίσθη
πολύ) Κύπρ. Μετοχ. ἀφτούμενο οὐσ., ἐξάνθημα τοῦ σώ-
ματος μὲ κνησμὸν Σκυρ. 2) Χρησιμοποιῶ τι πρὸς
ἀνάμμα, πρὸς φωτισμὸν Κίμωλ.: Ἀφτω τὸ λάδι.

Β) Ἀμτβ. 1) Ἀποκτῶ μεγάλην θερμότητα, πυρα-
κτοῦμαι Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) Σέριφ. Σίφν. κ.ά.: Ἦψε
ε' ἡσβησ' ἡ μούρη τῆς Κρήτ. || Φρ. Ἦψε σου; (εἰρων.
πρὸς ραπισθέντα ἢ δαρέντα) Σέριφ. Σίφν. Ἀφτει τὸ κορμί
μου (αἰσθάνομαι θερμότητα εἰς τὸ σῶμα) Θράκ. Ἦψα ἀπὸ
τῇ ζέσθῃ Ρόδ. β) Αὐξάνεται ἡ θερμότης μου Κρήτ.
Νάξ. (Ἀπύρανθ.): Ἀφτει ὁ πυρετὸς Ἀπύρανθ. || Μεταφ.
φρ. Ἀφτει καὶ κορώνει ἡ ἀγάπη αὐτόθ. Ἀφτει ὁ πόνος Κρήτ.

2) Ἐξάπτομαι, ὀργίζομαι Κρήτ. Πόντ. (Κερασ.) κ.ά.:
Ὅσον πάω κι ἄφτω Κερασ.

Πβ. ἀνακαρώνω (Π), ἀνάφτω.

